

Školení za účelem rozšíření znalostí o systému integrované produkce ovoce podle § 12 odst. 5 písm. i) nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně - klimatických opatření

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský & Ovocnářská unie ČR

Stav půd v ovocných sadech, jejich výživa a hnojení

Michaela Smatanová

VŠÚO Holovousy s.r.o.

Holovousy 129, 508 01 Hořice

30. 8. 2018

Témata

- Principy AZZP
- Zhodnocení výměnné půdní reakce a přístupných živin v půdách sadů
- Využití výsledků AZZP v praxi
- Hnojení před výsadbou sadu
- Hnojení plodících výsadeb
- Hodnocení obsahu P, K, Mg v půdách sadů a doporučené dávky P, K, Mg

Výživa a hnojení půdy

Hnojení a výživa, je opatření, které může zemědělec aktivně ovlivňovat

Zákon maxima = faktor v nadbytku snižuje účinek faktorů dobré úrovně

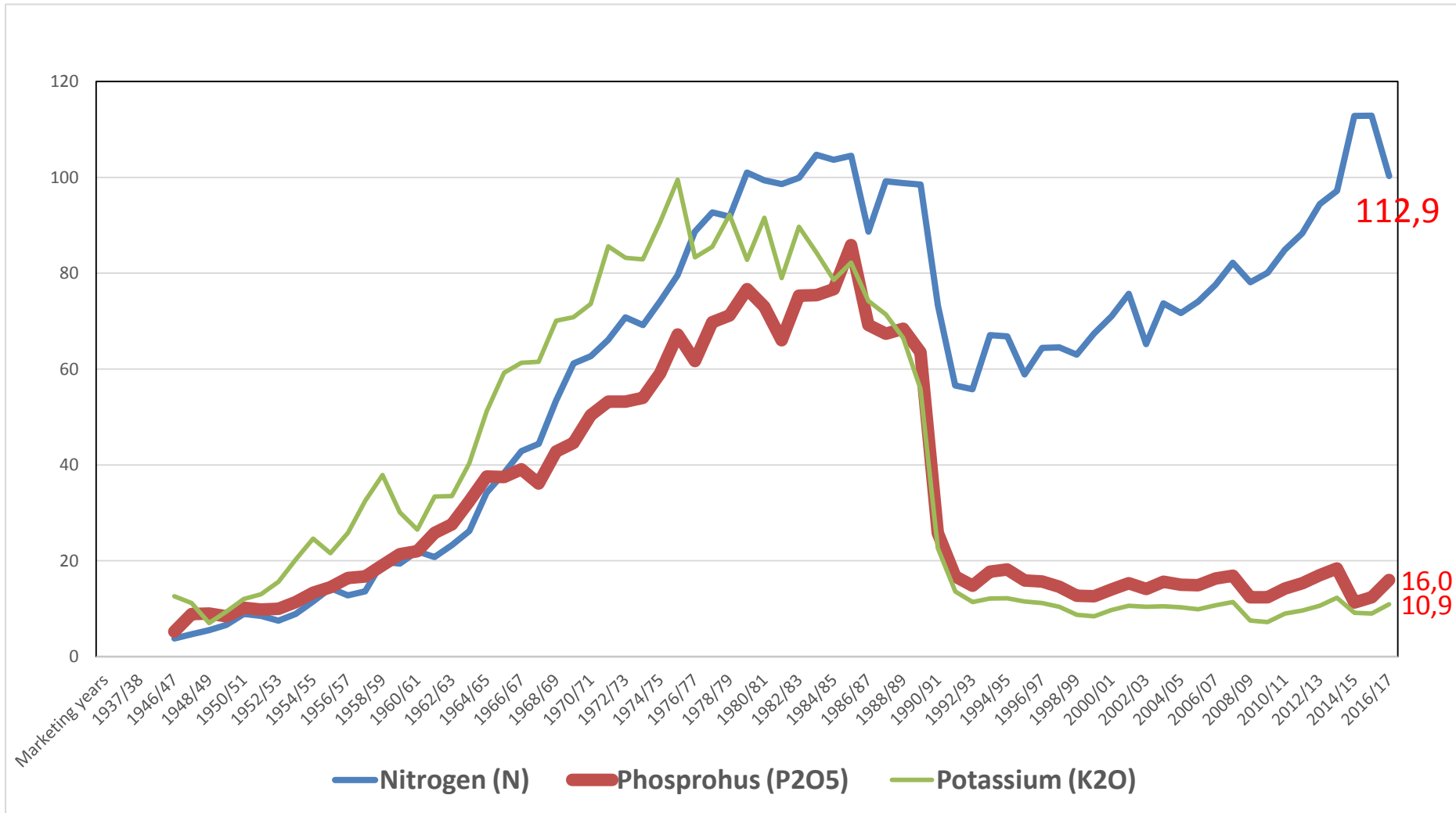
Zákon minima = faktor v minimu snižuje účinek faktorů dobré úrovně

Komplexní výživa -> všechny parametry v optimu

Jednostranná výživa N, odčerpávání ostatních živin z půdní zásoby

Pravidelné zkoušení půd - plošný screening, který jejich vlastnosti monitoruje a klasifikuje

Spotřeba minerálních hnojiv na 1ha zemědělské půdy v ČR

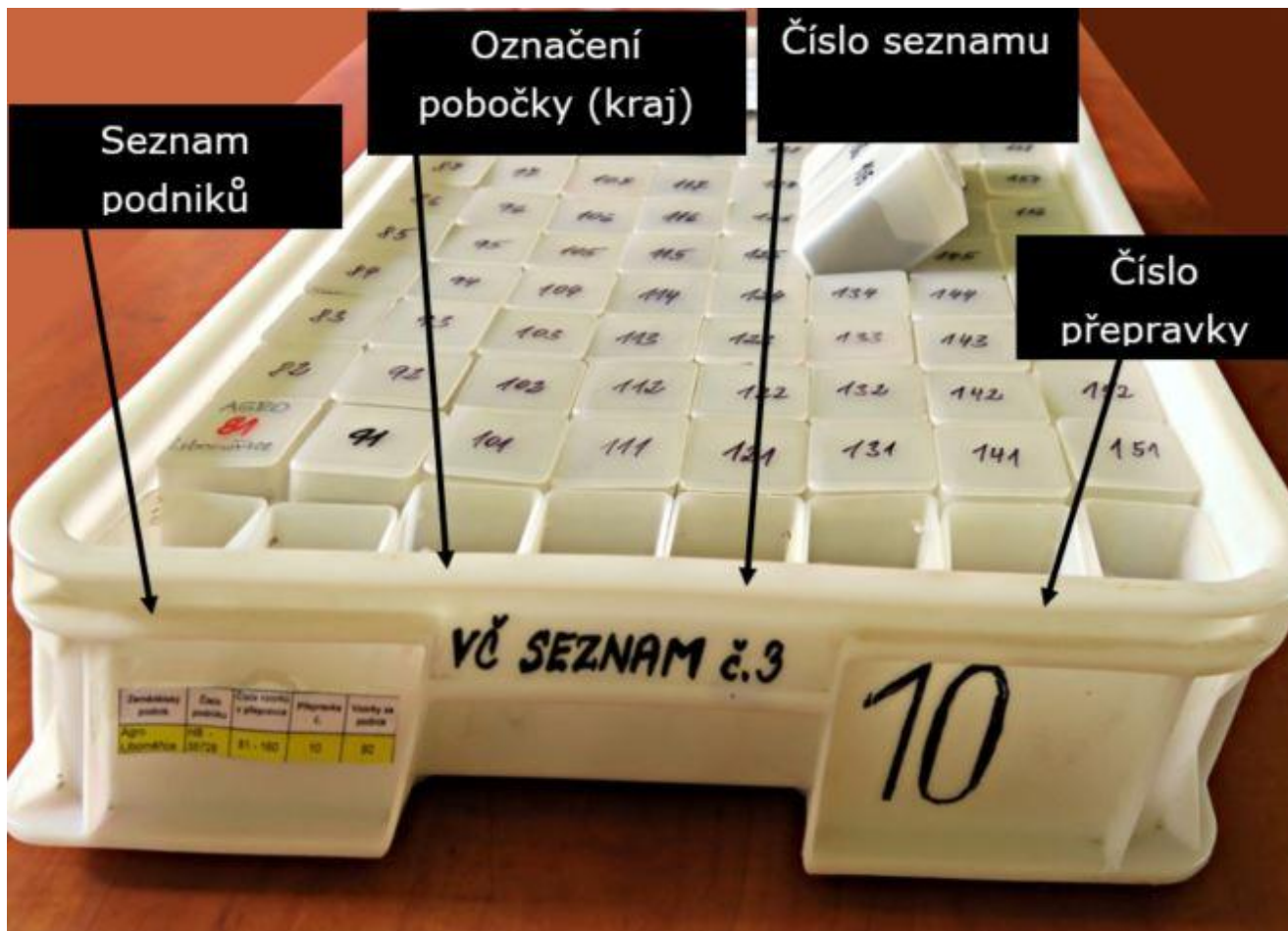
Principy Agrochemického zkoušení zemědělských půd

- Pravidelná, nezávislá kontrola stavu přístupných živin zcela garantovaná státem, v šestiletých cyklech, od r. 1961, ÚKZÚZ - **zdarma poskytovaná zemědělcům**
- **Zákon č. 156/1998 Sb. o hnojivech §10, vyhláška 355/2017, Pracovní postupy ÚKZÚZ**
- Vzorkování podle výměry, výrobní oblasti, na jaře a na podzim, orná p., sady, vinice, chmelnice, TTP
- Výsledky živin kategorizovány: N, VH, D, V, VV
- Sady: 1 vz/3 ha v jednom PB = 30 vpichů, zohlednit vyrovnanost půdy, terénní nevyrovnanost, odběr v řadách stromů , uprostřed vzdálenosti mezi nimi.
- Vlastník půdy je povinen strpět úkony souvisejícím s prováděním AZPP (=vlastní dohled)
- Chemické analýzy:
  - Všechny vzorky**
    - přístupné živiny P, K, Ca, Mg
    - výměnná půdní reakce/ CaCl_2
    - K : Mg, KVK, potřeba vápnění
    - druh půdy
  - Vybrané vzorky**
    - Al, Cu, Fe, Mn, Zn, S, B
    - Cox
    - glomalin
- Organizace a výsledky: LPIS, zprávy, kartogramy,

Sondyrka AZZP

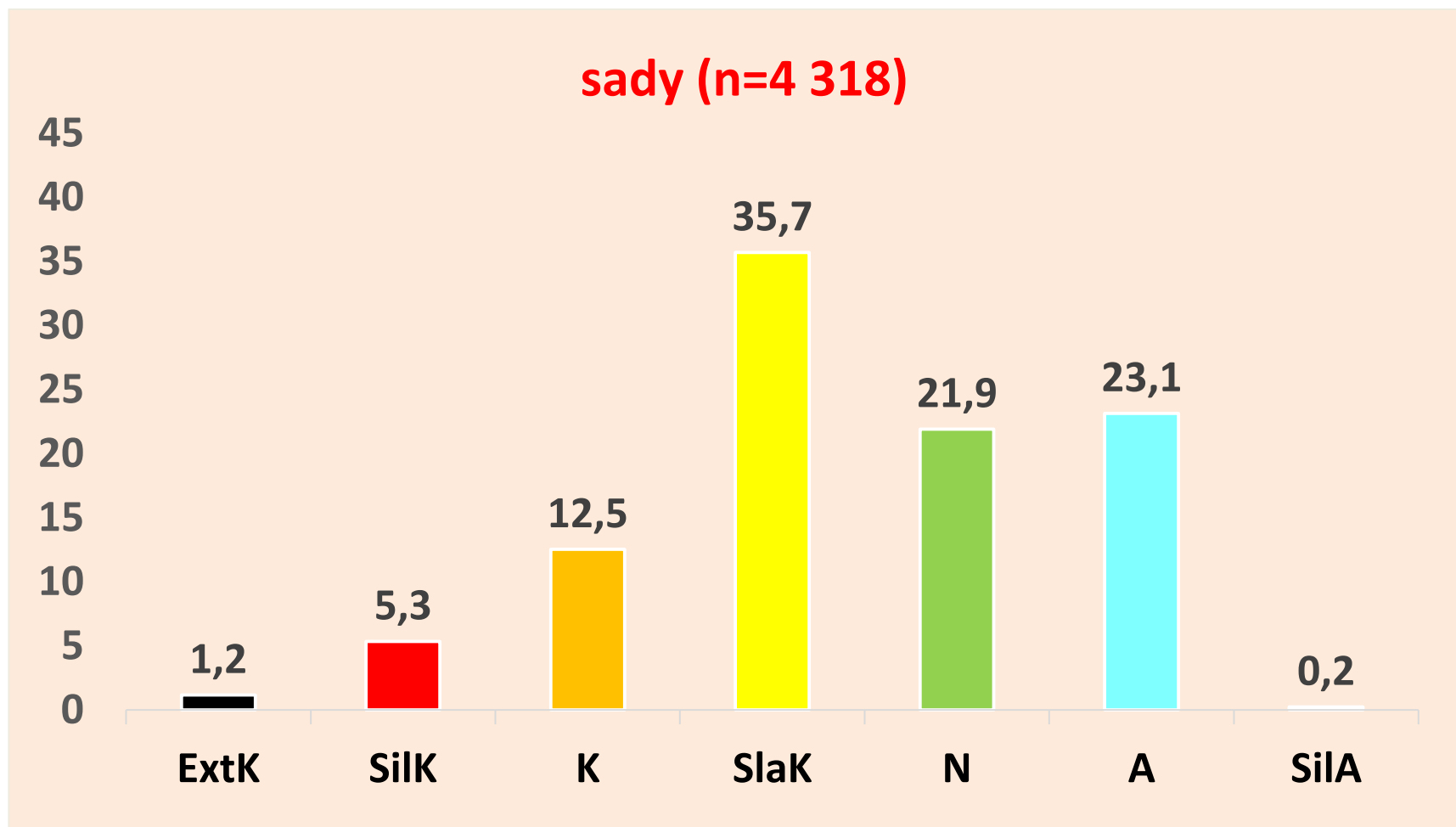

Změny výměnné půdní reakce (pH) v sadech

Cyklus zkoušení	pH	Extrémně kyselé	Silně kyselé	Kyselé	Slabě kyselé	Neutrální	Alkalické	Silně alkalické
		< 4,5	4,6-5,0	5,1-5,5	5,6-6,5	6,6-7,2	7,3-7,7	> 7,7
Hodnocení pH v sadech [%] podle kritérií								
1990-1992	6,7	2,18	4,54	7,73	21,01	27,80	35,63	1,11
1993-1998	6,8	1,80	3,75	5,95	21,86	28,48	36,21	1,95
1999-2004	6,8	1,33	2,45	5,28	28,17	25,58	34,24	2,95
2005-2010	6,5	1,00	4,29	10,63	35,82	23,04	24,49	0,71
2011-2017	6,4	1,26	5,17	13,09	36,47	21,66	22,11	0,24
rozdíl	- 0,3	- 0,92	+ 0,63	+ 5,36	+ 15,46	- 6,14	- 13,52	- 0,87

pH

Kategorizace (% zastoupení) výměnné půdní reakce v sadech za období 2011-2016

slabě kyselá pH 5,6-6,5 -> optimum pH 5,5-7,5

Kritéria pro hodnocení zásobenosti přístupnými živinami sady a vinice metoda Mehlich 3

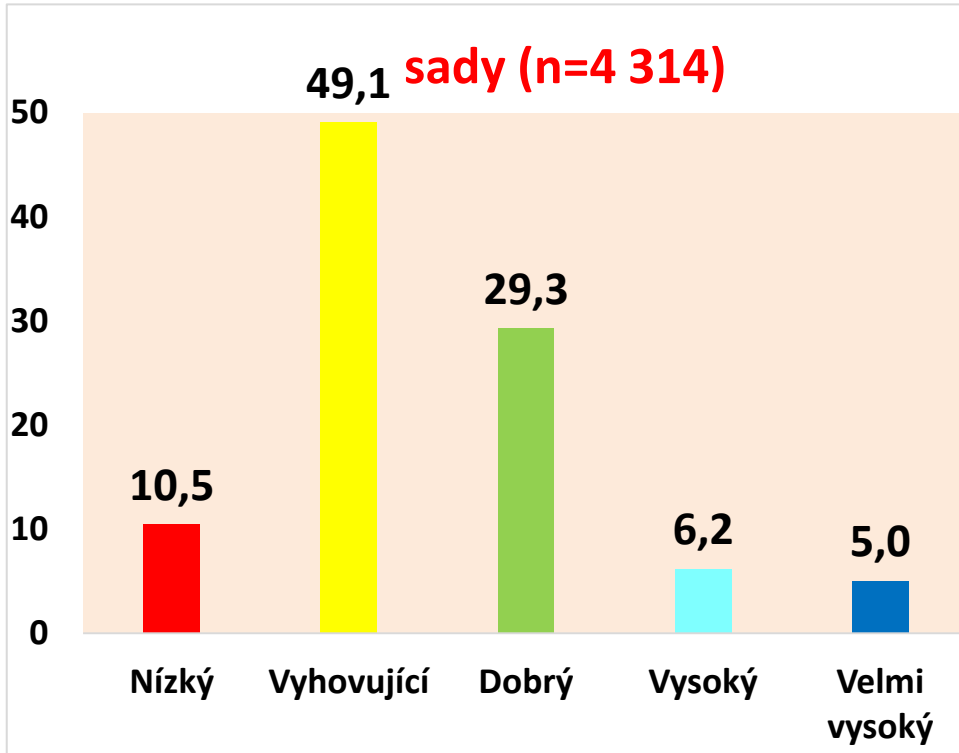
obsah	FOSFOR (mg/kg)	DRASLÍK (mg/kg)			HOŘČÍK (mg/kg)		
		Půda			Půda		
		lehká	střední	těžká	lehká	střední	těžká
nízký	do 55	do 100	do 125	do 180	do 80	do 105	do 170
vyhovující	56 – 100	101 – 220	126 – 250	181 – 310	81 – 180	106 – 225	171 – 300
dobrý	101 – 170	221 – 340	251 - 400	311 – 490	191 – 320	226 – 365	301 – 435
vysoký	171 – 245	341 – 500	401 – 560	491 – 680	321 – 425	366 – 480	436 – 580
velmi vysoký	nad 245	nad 500	nad 560	nad 680	nad 425	nad 480	nad 580

Kategorizace přístupného hořčíku na zemědělské půdě za období 2011-2016

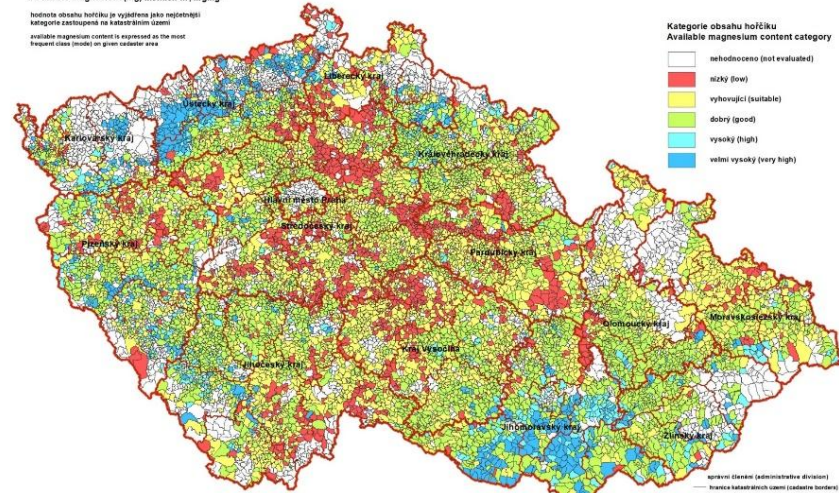

SADY průměrný pokles - 33 mg/kg Mg

Agrochemické zkoušení zemědělských půd 2011 - 2016
Agrochemical soil testing 2011 - 2016

Hořčík (Mg) Mehlich III, mg.kg⁻¹
Available magnesium (Mg) Mehlich III, mg.kg⁻¹

hodnota obsahu hořčíku je vyjádřena jako nepřesná
kategorie zastoupená na katastrálním území
available magnesium content is expressed as the most frequent class (mode) on given cadastral area

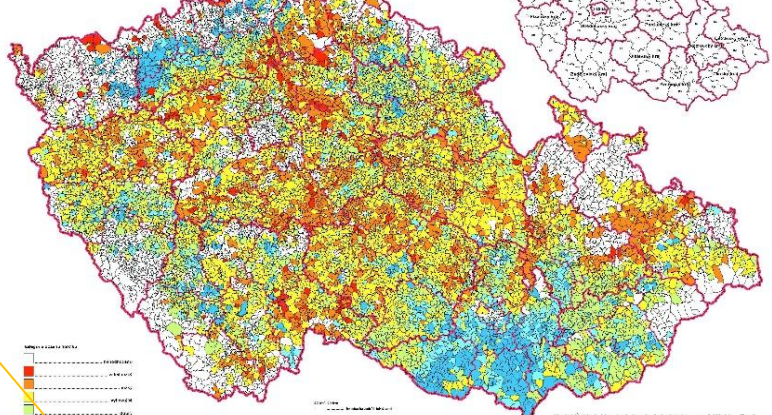

SADY prům. 235 mg/kg Mg

Kontrola úrodnosti půdy 1993 - 1998

Hořčík (Mehlich II)

hořčík obsah hořčíku je vyjádřena jako nepřesná
kategorie zastoupená na katastrálním území

SADY prům. 268 mg/kg Mg

Kritéria pro hodnocení zásobenosti mikroelementy sady a vinice - metoda Mehlich 3

Mikroelement (mg/kg)	Půdní druh	Obsah (mg/kg)		
		nízký	dobrý	vysoký
Bor (B)	Lehká	do 0,55	0,56 – 0,75	nad 0,75
	Střední	do 0,70	0,71 – 1,00	nad 1,00
	Těžká	do 0,85	0,86 – 1,40	nad 1,40
Měď (Cu)	L, S, T	do 1,6	1,61 – 4,5	nad 4,5
Zinek (Zn)	L, S, T	do 2,2 ¹⁾	2,21 – 5,0	nad 5,0
Mangan (Mn)	L, S, T	do 30,0 (<45,0) ²⁾	30,1 - 200	nad 200
Železo (Fe)	L, S, T	do 60,0	60,0 - 420	nad 420

Prezentace výsledků AZZP

- identifikace odběrových míst
- kartogramy k živinám i k pH
- zpráva k vlastnostem pozemků

Základní Odběry

- 14.01.2013 (Klíč: BV-45968-2-2012-70)
Stav: platný vzorek
Objednávka: **BV-45968-2-2012**
PH: 6 S:
Ca: 1160 (57.884 mmol) Al:
Mg: 75 (6.172 mmol) Cu:
P: 98 Zn:
K: 207 (5.294 mmol) Mn:
CO3: N Fe:
B:

- 14.01.2013 (Klíč: BV-45968-2-2012-69)
Stav: platný vzorek
Objednávka: **BV-45968-2-2012**
PH: 5 S:
Ca: 1180 (58.882 mmol) Al:
Mg: 90 (7.406 mmol) Cu:
P: 140 Zn:
K: 278 (7.11 mmol) Mn:
CO3: N Fe:
B:

- 03.02.2006 (Klíč: BV-45968-1-2006-51)
Stav: platný vzorek
Objednávka: **BV-45968-1-2006**
PH: 6,9 S:
Ca: 2921 (145.758 mmol) Al:
Mg: 320 (26.333 mmol) Cu:
P: 140 Zn:
K: 395 (10.103 mmol) Mn:
CO3: N Fe:
B:

+ 03.02.2006 (Klíč: BV-45968-1-2006-52)
- 30.04.2000 (Klíč: 704-32-0-0-2000-47)
Stav: platný vzorek
Objednávka: **704-32-0-0-2000**
PH: 6,4 S:
Ca: 1900 (94.81 mmol) Al:
Mg: 217 (17.857 mmol) Cu:
P: 150 Zn:
K: 383 (9.796 mmol) Mn:
CO3: N Fe:
B:

> **Objednávka: BV-45968-1-2006**
> **GARSPOL, s.r.o.**
> **Jiří Stoklásek**

vývoje zásobenosti

ní dle potřeby vápnění a živin do kategorií

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno
Oddělení kontroly zemědělských vstupů Brno, Hroznová 2, Brno, PSČ 656 06
AZZP-V1 zpracováno:20.10.2017

Agrochemické vlastnosti pozemků

zemědělský podnik :	32320	AGRO Rozsochy, a.s.
interní kód ÚKZÚZ :	ZR-32320-2-2017	
Adresa :	Rozsochy, 165 psé: 59257	
IČ :	63468026	
výrobní oblast :	3	
rok provedení AZZP :	2017	

kultura : orná půda kód pozemku : 1007/4 výměra : 19,00 ha počet vzorků : 2

č. vz.	druh půdy	pH (CaCl ₂)	potřeba vápnění [CaO t.ha ⁻¹ .rok ⁻¹]	kat. CO ₃	P	K	Mg	Ca	S	Al	Cu	Zn	Mn	Fe	B
[mg.kg ⁻¹ půdy]															
87	S	5,3	0,70	N	232	226	113	1160	12,9	1030	1,84	7,54	123,4	428	0,57
88	S	5,3	0,70	N	244	216	102	985	13,9	970	2,09	8,65	115,9	442	0,54
arit. průměr		5,3	0,70		238	221	108	1073	13,4	1000	1,97	8,10	119,7	435	0,56
hodnocení		K	13,30		VV	D	VH	N	-	S	V	S	V	N	
variační koef.		-			4	3	7	12	5	4	9	10	4	2	4
vyrovnanost		-			vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.

kultura : orná půda kód pozemku : 1102/5 výměra : 9,35 ha počet vzorků : 1

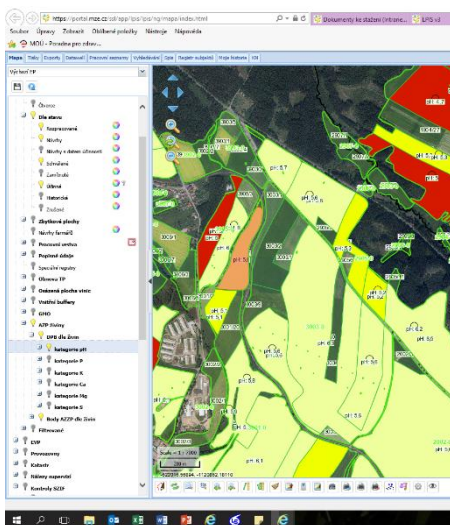
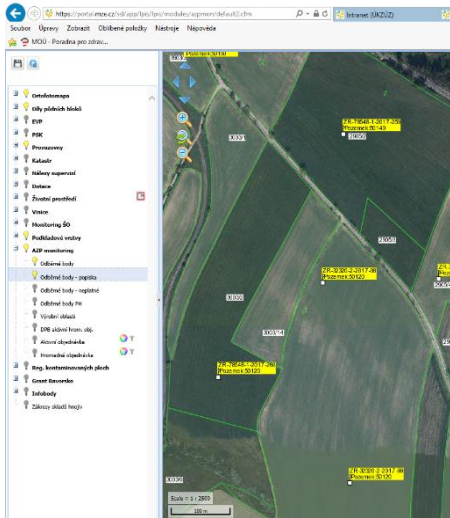
č. vz.	druh půdy	pH (CaCl ₂)	potřeba vápnění [CaO t.ha ⁻¹ .rok ⁻¹]	kat. CO ₃	P	K	Mg	Ca	S	Al	Cu	Zn	Mn	Fe	B
[mg.kg ⁻¹ půdy]															
89	S	4,5	1,50	N	285	313	86	618	18,0	1070	1,63	5,14	95,8	456	0,50
hodnocení		EK	14,03		VV	V	N	N	N	-	S	V	S	V	N

kultura : orná půda kód pozemku : 1104 výměra : 6,50 ha počet vzorků : 1

č. vz.	druh půdy	pH (CaCl ₂)	potřeba vápnění [CaO t.ha ⁻¹ .rok ⁻¹]	kat. CO ₃	P	K	Mg	Ca	S	Al	Cu	Zn	Mn	Fe	B
[mg.kg ⁻¹ půdy]															
90	S	4,8	1,00	N	158	443	152	1080	21,5	1120	2,21	15,30	127,4	443	0,61
hodnocení		SiK	6,50		V	VV	VH	N	VH	-	S	V	S	V	N

kultura : orná půda kód pozemku : 2002/1 výměra : 35,28 ha počet vzorků : 5

č. vz.	druh půdy	pH (CaCl ₂)	potřeba vápnění [CaO t.ha ⁻¹ .rok ⁻¹]	kat. CO ₃	P	K	Mg	Ca	S	Al	Cu	Zn	Mn	Fe	B
[mg.kg ⁻¹ půdy]															
8	S	5,5	0,70	N	198	421	173	1200	19,9	1080	2,07	5,73	82,5	419	0,61
9	S	5,6	0,40	N	178	316	163	1170	16,5	948	1,93	6,37	93,8	411	0,50
10	S	5,8	0,40	N	182	392	198	1500	16,3	1020	2,37	7,03	100,1	418	0,68
11	S	5,4	0,70	N	225	305	169	1190	17,6	1060	2,34	5,82	82,4	441	0,57
12	S	6,0	0,40	N	228	335	215	1600	16,3	965	2,68	7,32	103,6	458	0,66
arit. průměr		5,7	0,52		202	354	184	1332	17,3	1015	2,28	6,45	92,5	429	0,60
hodnocení		Slak	18,35		VV	V	D	VH	N	-	S	V	S	V	N
variační koef.		4			12	14	12	15	9	6	13	11	11	5	12
vyrovnanost		vyr.			vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.	vyr.

Dusík - nadbytek

- listy sytě zelené, až s namodralým nádechem
- listové čepele jsou velké a tlusté
- tendence k bujnému vegetativnímu růstu na úkor plodnosti
- pletiva nedostatečně vyžívají - náchylná k poškození mrazem
- plody - zhoršená kvalita - méně cukrů a kyselin, horší skladovatelnost
- výskyt fyziologických poruch, náchylnost ke skládkovým hnilobám
- vyšší výskyt savých škůdců, houbových chorob (strupovitosti)
- tvorba nových listů po celé vegetační období

Dusík - deficit

Fosfor

- P - významný pro trvanlivost plodů a jejich násadu, hnojí se jen kategorie N, V
- Vhodná je injektáž (hloubková aplikace) kapalných nebo rozpuštěných fosforečných hnojiv do kořenové zóny dřevin.
- Nadbytek P - deficiencie Zn, případně Fe - zablokováním ve vodivých pletivech - nerozpustné fosfáty

Draslík

K - příznivě zvyšuje osmotický tlak -> odolnost proti nízkým teplotám, vadnutí, vybarvení plodů a květů

Nadbytek **K** v plotech urychluje zrání do konzumní zralosti a zhoršuje skladování

Nedostatek:

- rozpad chlorofylu v listech,
- okrajová nekróza listů, vodnaté skvrny na listech,
- předčasný opad listů,
- snížení syntézy cukrů, aromatických látek - špatné chuťové vlastnosti

Hnojení před výsadbou

- 2-3 roky před výsadbou **podrývání** 30-40 cm -> zlepšení vzdušných a vodních poměrů v celém profilu (oživení mikrobiální činnosti v podorničí)
- doplnit obsah **organické hmoty** v půdě: **vyzrálý hnůj 80 t** nebo **kompost 60 t/ha**; výhodná kombinace s **jetelovinou** nebo **luskovinou** (odplevelí, prokoření profil) = celosezonní pokryv (eroze)
- **úprava pH vápněním**: optimum 5,5 -7,5; Vápníme podle půdního druhu, nároků, vápenec, nebo dolomitický vápenec zvláště při nižším obsahu Mg.
- **Hnojení P, K, Mg**: cílem je **VH (vyhovující)** nebo **D (dobrý)** obsah, je-li vyšší upouštíme od něj

Hnojení plodících výsadeb

1. Udržování optimální půdní reakce

dle hodnoty pH (výměnné) z rozborů půdy **udržovací vápnění;**

2. Hnojení minerálními hnojivy

D (dobrá) a VH (vyhovující) zásoba přístupných živin a mikroelementů

ve vhodných klimatických podmínkách - meziřadí zatravněné - biomasa po kosení (mulče) + opad listí, zlepšující směsky

Hodnocení obsahu P v půdách ovocných sadů a doporučené dávky P

Obsah	FOSFOR mg/kg (mg P v 1 kg zeminy)	Dávka P kg/ha	
		Před výsadbou	Po výsadbě
N Nízký	do 55	523-785	52-87
VH Vyhovující	56 - 100	260-392	44-65
D Dobrý	101 - 170	87-174	13-22
V Vysoký	171 - 245	-	-
VV velmi vysoký	nad 245	-	-

- **Cíle:** dosažení vyhovující (VH) až dobré (D) zásoby v půdě
- Spodní hranice do lehčích půd, horní hranice do těžších půd

Hodnocení obsahu K v půdách ovocných sadů a doporučené dávky K

Obsah	DRASLÍK v mg/kg			Doporučená dávka K v mg/kg		
	lehká	střední	těžká	lehká	střední	těžká
N Nízký	do 100	do 125	do 180	90-150	133-207	183-266
VH Vyhovující	101-220	126-250	181-310	66-125	100-174	141-244
D Dobrý	221-340	251-400	311-490	50-108	66-141	100-183
V Vysoký	341-500	401-560	491-680	33-90	42-116	58-141
VV velmi vysoký	nad 500	nad 560	nad 680	-	-	-

- **Cíle:** dosažení vyhovující (VH) až dobré (D) zásoby v půdě
- Spodní hranice lehčí půdy, horní hranice u těžších půd
- upřednostňujeme **SÍRANOVOU formu** (síran draselný, Patentkali, Kieserit Esta, Bittersalz, aj.)

Hodnocení obsahu Mg v půdách ovocných sadů a doporučené dávky Mg

Obsah	HOŘČÍK v mg/kg			Doporučená dávka Mg v mg/kg		
	lehká	střední	těžká	lehká	střední	těžká
N Nízký	do 80	do 105	do 170	54	84	117
VH Vyhovující	81-180	106-225	171-300	45	69	45
D Dobrý	181-320	226-365	301-435	36	54	75
V Vysoký	321-425	366-480	436-580	27	39	54
VV velmi vysoký	nad 425	nad 480	nad 580	-	-	-

Závěr

- V humidních oblastech zatravněné meziřadí (zlepšující směsky koncem června)
- Kejda, digestát, fugát na jaře - hadicové aplikátory
- Vápnění na povrch půdy po 4-6 letech (2,5 -5 t/ha vápence) je-li pH pod optimum daného půdního druhu
- N - dle stanoviště, kultury, výnosové úrovně, způsobu pěstování, stáří sadu, celkového habitu
- P - optimálně s org. hnojením zapravit (hnojit na povrch je málo efektivní)
- K, Mg hnojit podle obsahu v půdě na podzim a výnosové úrovně (bobulové ovoce na jaře v síranové formě)

Metodické návody pro hnojení

děkuji za pozornost
michaela.smatanova@ukzuz.cz